

núncia deixada, incompleta, no podem negar la possibilitat que hagi prolongat una formació antiga més simple que *ajocar*, puix que en tenim algun testimoni ben antic: «--- car les guineus e les altres bèsties salvatges comunament no van sinó de nits e fan aytals malafetes --- e tot açò cessaria si·ls paons a la nit se *jocaven* dins lo castell» (doc. de l'A. C. A., *Misc. Fabra*, 159, sens dubte del S. XIV, potser una de les nombroses ordenacions del temps del Cerimoniós o de Joan I). *Ajoc* emp., CastdPna.; *ajocada*; *ajocadis*, *-adissa*; *ajocament*.

CPT.: *Ajoca-sapos* (1798, Cavanilles, *Obs.* II, 331, *acho*); 'Cistus Clusii', ACCV IV, 162, mal escrit *xocapapes*), dita així «perquè s'hi *ajoca* el sapo» (Llutxent, Benifairó de V.); «perquè hi dorm» (Carcaixent): en vaig veure a molts llocs de les muntanyes valencianes, especialment en la zona Xúquer-Benicadell-Mariola (també a Fondguilla *gòkasápo*, 1961), bastants pujant a l'Assafor des de Vilallonga (herba de floreta groga, com camamilla o botja blanca), em semblà pareguda a les remenegues de Boí, però em deien que era semblant al marrubi; amb afèresi pertot, generalment *gòkasápos* (pobles citats i Dénia i Benigànim), de vegades singularitzat *gòkasápo* Llutxent, *lòkasápo* Carc. (1962). *Ajoca-perdius* 'Bupleurum fruticosens' tort. (*AlcM*), *gòkaperdiu(s)* també la veig, amb floreta blanca, a les serres de l'Assafor i de Gallinera (1962). *Joca-son*.

1 El DAG. es pregunta si conté aquest mot la frase *despullar-se a joc*, que deu indicar un acte immoral, en una disposició gremial de c. 1390: «ordonen que tothom que sia de la dita almoyna e bega en taverna, o 's despull a *joc* o que sia en pecat mortal, que li sie denunciat» (*CoDoACA* XL, 464). Ni si es tracta de *joc* *JOCUS* ni si és el nostre mot, no s'entén prou. Sembla ben possible això últim, tenint en compte: *se mettre à la juchée* 'ajeure una dona per copular-la' («supponere mulierem») en Beroalde de Verville, *Le Moyen de Parvenir* (1606), Saintonge *jucher* «monter», Vaud *être a dzo* «faire l'amour (d'un homme)» (*FEW* XVI, 290a52, 22, 288.19). Sembla un eufemisme per 'tenir coit il·lícit' o 'coit venal', en relació amb aquestes frases dialectals franceses.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *jòca*, *joquer*, *joquerada*, *joquiner*, *ajocar-se*, *jocar-se*, *ajocada*, *ajocadis*, *ajocadissa*, *ajocament*, *ajoca-sapos*, *joca-sapo(s)*, *ajoca-perdius*, *joca-perdiu(s)*, *joca-son*.

Jodriola, V. *juliola* i *guardiola* (LLADRE) Joell, *joeller*, V. *juliola* Joer, V. *jou*

Jocós, *jocositat*, V. *joc*

JOCUND, pres del ll. *jūcūndus* 'agradable', 'rioler', derivat de *juvare* 'auxiliar, ajudar' (que més tard, per influència de *jocus* 'joc' es tornà *jocundus* canviant un poc la forma i el sentit). □ 1.ª doc.: S. xv.

El DAG. assenyalava *jocunde* en els Ss. xv-xvi, i *AlcM*

a la fi del xv. Encara que mai no ha estat un mot d'ús vivaç no fóra difícil de trobar-ne exemples en escriptors Renaix. com Xènius, C. Riba i fins en algun vers de Coromines: «una bella cratera ben plena / on submergir els meus llavis pogués sense mai exhaurir-la, / bevent amb mi voldria de bons amics una colla *jocunda*, / i que als austers aiguaders engegessin al treball per les vinyes» (*Termes de Meleagros* I, 11.5, O. C. 1329).

DERIV.: *Jocunditat* [1493, *Ardits*].

Jodriola, V. *juliola* i *guardiola* (LLADRE) Joell, *joeller*, V. *juliola* Joer, V. *jou*

Jofa: nom d'un personatge de *Blanq.* (NCL II, 207-8), no es veu cap raó per accentuar-lo en la *a* (més aviat deu ser un nom de fantasia inspirat en *Jòfre*, pron. *-fra*, i potser en una pron. hebrea *Jof* = *Job* o àrab *Yūsuf*) ni és legítim trampejar el nom del personatge mític popular *Ja-fa* («la feina d'en *ja-fa*, que fa i desfà») suposant que hagi de ser **Jofà* *Joga*, *jogassat*, *jogasser*, *joglar*, *joglaresc*, *joglaressa*, *joglaria*, *joguer*, *joguerol*, *joguet*, *joguina*, *joguinejar*, *joguineria*, *joguinós*, V. *joc* *Joi*, V. *goig* *Joia*, V. *goig* i *joell*

JOIELL, mot pres des d'antic del fr. ant. *joiel* (o *joël*, avui *joyau*), que prové del ll. vg. **JOCALÉ*, derivat de *JOCUS* 'joc', passant per la idea d'objecte graciós, agradós; de *joell*, pres per un diminutiu, s'extragué després *joia* en el mateix significat (per al de 'gaudi', que és un mot diferent, veg. GOIG). □ 1.ª doc.: tant *joia* com *joell* es troben des de la fi del S. XIII.

Tot i ser la forma bàsica, sembla que en els primers segles literaris *joell* fou poc usat en els docs., potser com a forma poc prestigiosa a causa del seu aspecte diminutiu; sembla que ja figurava en algun passatge de l'original de les *VidesR.* De tota manera torna a aparèixer sovint (recobrat el prestigi) des de fi del segle XIV: «Antiochus --- com vehé Anibal, reebé·l axí com a *jobel* singular que Déus li avia tramès», AntCanals (*Scipió*, NCL, 81); «aquell gran *joell*, del qual ell no sens gran sacrilegi la despullà», *Fi del C. d'Urgell* (NCL, 133); el DAG. cita «*joyes e joyells*» en un doc. de c. 1420 (*CoDoACA* xxxvi, 21), i *AlcM* d'altres d'aquest segle; el *Virolai* de Montserrat, llenguatge del S. xv (potser refet d'un text més antic), comença «Rosa plasant, -soleyl de respndor, / stela lusent -*jobel* de sanct amor, / topazis cast ---» (Villanueva, *Vi. Lit.* VII, 152, v. 2); i consta, per anotació coetània, que la Reina Violant (c. 1400) havia donat a la catedral de Bna. «molts e diverses *joyels* a la custòdia del·l precíós cors de Jhu. Xpst.» (id. XVII, 148).

Joya abunda des del principi: «tota felpa o peilla de vestedures o d'altra roba, o *joyes* o draps o pín-tens o --- que corredor --- port en bras, qui·s vene de cinc sols. enjús, 1 dr. de corredures, e si·s ven de 10 sols. tro a 20 --- e de 20 sols. amont ---» en la tarifa barcelonina de 1271 (*EntreDL* I, 161, n.º 117).

Es tractava en general de petits objectes preciosos que es donaven com a regal o bé com a vot piadós: «seria bé que vós tremaséssets missatgers e *joyes* al rey»,